

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA
UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/26-06/0011
URBROJ: 532-05-01-02-02/1-26-1
Zagreb, 28. svibanj 2026.

Ministarstvo kulture i medija (OIB 37836302645) na temelju članka 15. stavka 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ("Narodne novine", broj 145/24 i 151/25) i članka 6. stavka 2. Pravilnika o obliku, sadržaju i načinu vođenja Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 128/2025), donosi

ODLUKU

1.
Proglašava se da **Davoračko božićno šetano kolo** ima status kulturnoga dobra.
2.
Utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite kulturnoga dobra iz točke 1. ove Odluke:
 - identificiranje, evidentiranje, dokumentiranje, znanstveno-stručno istraživanje, praćenje stanja
 - omogućavanje dostupnosti javnosti sukladno načinima na koje nositelji upravljaju pristupom vlastitoj kulturnoj baštini ili njezinu dijelu
 - poticanje prenošenja i njegovanja u izvornoj i drugim sredinama, poticanje revitalizacije kulturnog dobra ili njegovih segmenata
 - uključivanje tema vezanih uz nematerijalna kulturna dobra u programe formalnoga i neformalnoga obrazovanja
 - osiguravanje međusektorskog i interdisciplinarnog pristupa zaštiti i očuvanju uz prilagodbe suvremenim potrebama zajednica i nositelja
 - povećanje vidljivosti, promicanje uloge i značenja kulturnoga dobra u društvu
 - uključivanje zaštite i očuvanja kulturnog dobra u razvojne programe, planove i strategije
 - u provedbe mjera zaštite potrebno je uključiti nositelje i po potrebi zajednicu, osigurati njihov pristanak u svim fazama provedbe mjera
3.
Nositelji su sve pravne i fizičke osobe evidentirane na Popisu nositelja koji je sastavni dio ove Odluke. Nositelj kulturnoga dobra dužan je provoditi mjere zaštite radi njegova očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra. Područni konzervatorski ured/služba dužan je o svim promjenama Popisa nositelja obavijestiti stručnu službu nadležne Uprave Ministarstva kulture i medija.
4.
Predmetno kulturno dobro s mjerama zaštite i očuvanja kulturnih dobara upisat će se u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara pod brojem **Z-7993**.

Obrazloženje

Davoračko božićno šetano kolo spada u istaknuta šetana kola u Slavoniji, živu baštinu u Davoru, naselju u starijoj prošlosti poznatom kao Svinjar, u istoimenoj općini zapadnoga dijela Brodsko-posavske županije. Šetana kola zajednički je naziv za kola koja se izvode uz pjevanje pripovjednih tekstova ili dvostihove bez instrumentalne pratnje, 2009. godine skupno upisana u Registar kulturnih dobara RH (Z-4232). To su zatvorena ili otvorena kola koja izvode pjevači krećući se jednostavnim korakom polaganoga ili brzog tempa u smjeru kazaljke na satu. Prema izvorima, strukturi i stručnim saznanjima, čine najstariji tradicijski sloj kola u Hrvatskoj pa i u Europi. O njima postoje izvori iz 18. stoljeća, a neka prenose tekstove i s pretkršćanskim sadržajima pa su vjerojatno puno veće starine. U 20. stoljeću sve su rjeđa u spontanoj izvedbi, pri čemu se pripovjedni tekstovi rjeđe izvode od dvostihova. Utoliko je istaknuto *davoračko božićno šetano kolo*, koje se i dalje u tom selu novogradiške Posavine spontano izvodi o Božiću u šestodijelnom koraku, prema kojem se također razlikuje od brojnijih slavonskih kola sa četverodijelnim koracima. Tekstove mu je zapisao Luka Ilić Oriovčanin (1846), a melodije notno Alojzije Brlić (1847). Način izvedbe prema dugoj kontinuiranoj tradiciji nije se znatnije mijenjao. Vodilo se kolo i o drugim svetkovinama i svadbama, no s vremenom je trenutak izvedbe poslije ponoćke te nakon božićne “velike” mise, a ponekad i u drugim danima do Sveta tri kralja, postalo glavni kontekst izvedbe pa odatle i poseban naziv. Naziv kola je u jedini jer ga nositelji doživljavaju kao cjelinu društvenoga zbivanja u kojoj se niže više tekstova i melodija ovisno o prvim pjevačima – počimaljama ili počimateljima, kao i kontekstu izvedbe. Počinje polaganim šetanim kolom, uglavnom uz pjesmu *Ej, oj divojko daleko udana* ili uz pjesmu *Divojka junaku prsten povračala*, a nakon polaganoga slijedi brzi dio koji se izvodi uz pjesmu *Skoči kolo da skočimo* ili uz pjesme *Sanak snila Mandalina* i *Majka budi Mandalinu*. U pjesmama koje su se izvodile ili se izvode, čuvaju se sjećanja na različite svakodnevne životne situacije ili ljubavne nedaće, a pjeva se i o istaknutim pojedincima koji su se proslavili, uglavnom ratovanjem protiv Osmanlija. Budući da opjevani događaji i junaci nadilaze individualnu razinu i važni su za zajednicu, takva vrsta pamćenja poprima identitetsko značenje. Postupno je izgrađen svijet slavne prošlosti i oblikovane su figure sjećanja, a živom se izvedbom evociraju i aktualiziraju u sadašnjosti te postaju referentna mjesta identiteta. Unatoč reduciranom kontekstu spontanih izvedbi te manjem broju pjesama u kolu od onih povijesno zabilježenih, sudionici *davoračkoga* božićnog kola i dalje su u izvedbama fizički povezani, svojim se sinkroniziranim koracima koordiniranim s napjevima kreću po zamišljenoj kružnici te se na simboličkoj razini među njima prepoznaje zajedništvo koje se potvrđuje sudjelovanjem u izvedbi kola. Božićno se kolo izvodilo i u doba socijalizma iako je bilo zabranjeno, tijekom Domovinskoga rata uz neposredni rizik jer je Davor bio u zoni zapadnoslavonskoga bojišta pa i tijekom zabrana okupljanja zbog pandemije korona virusom, dakle, u ograničenim okolnostima u kojima su nositelji i članovi zajednice imali potrebu iskazati svoju snažnu povezanost. Osim spontanih izvedbi, božićno se šetano kolo izvodi i kao reprezentativna kulturna praksa na smotrama folklora pa se u tom smislu može govoriti i o njegovoj institucionaliziranosti. Veliku ulogu u njegovu očuvanju imaju članovi Kulturno-umjetničkog društva “Matija Antun Relković” koji, osim što sudjeluju u spontanoj izvedbi, božićno šetano kolo reprezentiraju i u brojnim scenskim nastupima. Stoljećima su se simbolika i funkcije kola mijenjale da bi se od 19. stoljeća o kolu moglo govoriti kao o simbolu zajedništva koji pridonosi izgradnji nacionalnoga identiteta, stoga se može zaključiti da uz šestodijelni korak, pjesme u *davoračkom* božićnom šetanom kolu, kontinuitetom izvedbe, osim što učvršćuju zajedništvo među pojedincima koji u njemu sudjeluju, također oblikuju i kolektivni identitet zajednice pa je to i dodatni razlog za isticanje *davoračkoga* božićnog šetanog kola za zasebni upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske.

Na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, Stručno povjerenstvo nadležno za vrednovanje svojstva nematerijalnih kulturnih dobara, na sjednici održanoj 8. prosinca 2025. godine donijelo je odluku kojom proglašava da **Davoračko božićno šetano kolo** ima status kulturnoga dobra

u smislu članka 15. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara te se, sukladno članku 19. stavku 2. istoga Zakona, određuje upis u Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske – Listu zaštićenih kulturnih dobara (točka 4. Odluke).

Sustav mjera zaštite (točka 2. Odluke) određen je sukladno članku 19. stavcima 2 i 4. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Uputa o pravnome lijeku:

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu. Tužba se podnosi u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

RAVNATELJ

Tomislav Petrincec, dipl. ing. arh.

Dostaviti:

1. *Svim nositeljima – objavom Odluke na mrežnim stranicama Ministarstva kulture i medija (strankama u postupku):*
KUD Matija Antun Relković, Kralja Tomislava 45, 35425 Davor
Općina Davor, Ivana Gundulića 35, 35425 Davor
Župa BDM Kraljice i sv. Jurja, Ivana Gundulića 33, 35425 Davor
2. Institut za etnologiju i folkloristiku, Šubićeva 42, 10 000 Zagreb
3. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
 - Područna konzervatorska služba Slavonski Brod, A. Starčevića 43, 35000 Slavonski Brod
 - Odjel za etnografsku i nematerijalnu kulturnu baštinu, ovdje
 - Pismohrana, ovdje
4. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Runjaninova 2, 10000 Zagreb
 - Odjel za Registar kulturnih dobara RH, ovdje

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE I MEDIJA

UPRAVA ZA ZAŠTITU KULTURNE BAŠTINE

KLASA: UP/I-612-08/26-06/0011

URBROJ: 532-05-01-02-02/1-26-2

Zagreb, 28. svibanje 2026.

Popis nositelja nematerijalnoga kulturnog dobra

Davoračko božićno šetano kolo

Nositelji dobra dužni su provoditi mjere zaštite radi njezina očuvanja, sukladno Zakonu o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara i svim propisima koji se odnose na kulturna dobra, pridržavajući se njegove povijesno tradicijske matrice i pojavnosti. O svim promjenama nositelja nadležno tijelo je dužno obavijestiti stručnu službu nadležnu za nematerijalnu kulturnu baštinu, koje će sukladno izmjenama revidirati Popis nositelja.

Fizičke/pravne osobe koje prakticiraju ili aktivno promiču *Davoračko božićno šetano kolo*

1. KUD Matija Antun Relković, Kralja Tomislava 45, 35425 Davor
2. Općina Davor, Ivana Gundulića 35, 35425 Davor
3. Župa BDM Kraljice i sv. Jurja, Ivana Gundulića 33, 35425 Davor

RAVNATELJ

Tomislav Petrinec, dipl. ing. arh.